

haft med vort kommunale Vejvæsen at gøre, at de Lovbestemmelser, som ere gældende paa dette Omraade, ere i høj Grad forældede og paa mange Punkter vildledende, saa at der trænges til en ny og bedre Ordning af hele dette Forhold. Amtets Vejvæsen har saaledes Ret til at tilegne sig som Vejmateriale ikke blot Grus, men ogsaa Sten, hvorimod Sognekommunen kun har Ret til at udtage af Grusgrave Grus, men derimod ikke Sten, Stenene tilhøre den private Lodsejer. Men da tillige Amtskommunen og Sognekommunen ofte ere fælles om samme Grusgrav, er det let forstaaeligt, at der heraf opstaar mange Stridigheder, som det var ønskeligt, man kunde blive fri for. Saaledes som Forholdet nu er ordnet, betales der jo kun for de Afgrøder, der kunde have staaet paa den Plads, som Grusgraven indtager, og for den Skade og de Ulemper, som anrettes paa forskellig Maade, særlig ved Transporten af Materialet. Det er let forstaaeligt, at man, da man i 1793 gav Lovbestemmelser paa dette Omraade, ikke fastsatte Betaling for selve Materialet, for da havde Sten og Grus faktisk ingen Værdi, og at Juristerne have følt Trang til at fortolke og forsvare de gældende Lovbestemmelser, er lige saa forstaaeligt. Men deraf følger ikke, at de Forhold, som for Tiden ere gældende, skulle blive ved at bestaa, eller at de er retfærdige. Man ser da ogsaa, at naar Jærnbanevæsenet har udlagt Grusgrave, er det ret almindeligt, at man ogsaa betaler for selve Materialet, og det maa vel være i Erkendelse af, at Grus og Sten ogsaa høre ind under Begrebet „privat Ejendomsret“, ellers antager jeg ikke, at der var nogen Grund for Jærnbanevæsenet til at betale for dette Materiale. Det foreliggende Lovforslag samler de spredte Lovbestemmelser til et let overskueligt og samlet Hele, og det mener jeg er en ret betydelig Vinding. Det stiller Sognekommunerne og Amtskommunerne under ensartede Forhold over for den private Lodsejer. Udvalget har derfor i det væsentlige kunnet tiltræde Forslaget saaledes, som det er forelagt; dog har man af Hensyn til Kommunerne, som man ikke ønskede at bebyrde med større Udgifter end nødvendigt, stillet enkelte Ændringsforslag, som jeg skal tillade mig at omtale med et Par Ord. Til § 1 er der stillet 5 Ændringsforslag. Under Punkt 1 har man undtaget Sten, som findes spredte omkring paa dyrket Jord. Der har nemlig i Udvalget været nogen Ængstelse for, at man, efterhaanden som Trangen til Vejmateriale blev

større, kunde finde, at man ogsaa kunde tage Sten til Vejmateriale, selv om disse findes spredte paa en dyrket Mark, og dette har man ønsket at undgaa. Under samme Punkt er der tilføjet en Bestemmelse om, at den til Oplagsplads for saadant Materiale fornødne Grund ligeledes kan fordres midlertidig afgiven. Der er jo nemlig, særlig naar der skal tages en ny Grusgrav i Brug, ofte Trang for Oplagsplads, og man har da forment, at det var nødvendigt her i Loven at tilføje en Bestemmelse om, at en saadan ikke skal kunne nægtes. Under Punkt 2 er der tilføjet en Bestemmelse om, at der kan foretages Transport heraf over Ejendommen. Under Punkt 3 er der foreslaaet, at Ordet „Plantager“ skal udgaa. Man har nemlig frygtet for, at Ordet Plantage skulde blive fortolket saaledes, at ethvert Areal, der blot var lidt beplantet, skulde komme ind under dette Begreb, og da som bekendt store, stenrige og grusrige Dele ofte beplantes, særlig naar de ikke egne sig til Dyrkning, men som ofte indeholde det allerbedste Vejmateriale, har man i Udvalget ment, at dette Ord ikke burde staa i Paragraffen. Under Punkt 4 er der foreslaaet en Ændring, som gaar ud paa, at Ordet „fredede“ skal udgaa. I Lovforslaget staaer under b., at Vejmateriale kan ikke fordres afgivet fra Grundstykker, paa hvilke der findes fredede Fortidsminder, saasom Stendysser, Gravhøje eller lignende Mindesmærker, men Udvalget har ment, at der ogsaa kunde findes Fortidsminder, som ikke vare fredede, men som man dog maatte ønske at bevare, og derfor er denne Ændring stillet. Under Punkt 5 er der foreslaaet en Ændring om, at sidste Punktum af Paragraffen „Ret til Borttagelse af Sten“ osv. bortfalder. Det er jo efterhaanden blevet saa, at Sten er det væsentligste og betydeligste Vejmateriale, idet man mere og mere er gaaet over til at benytte Sten i Stedet for Grus, og man har derfor ment, at det vilde være uheldigt, om man for hvert Aar skulde forbeholde sig Eneret til Sten, saa meget mere som der ofte bliver oparbejdet store Kvanta af Stenmaterialier, som først skulle benyttes næste Aar, og det vil være meget uheldigt for Vejvæsenet, at man saa for hvert Aar skulde have den Omstændighed med at forbeholde sig Eneret til Sten. Til § 2 er der stillet tre Ændringsforslag. Det første under Nr. 6 er simpelthen en Følge af, at sidste Punktum i § 1 udgaar. Under Nr. 7 er der foreslaaet en Ændring, som gaar ud paa, at der skal gives skriftlig